

2195/757/96
S4

Exnr. 9 van 20 Exn

NOTA

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Nota bestemd voor

- CS
- HACIV
- HAO
- HAVI
- HAMIDKL
- HAMIDKLu
- HAMIDKM

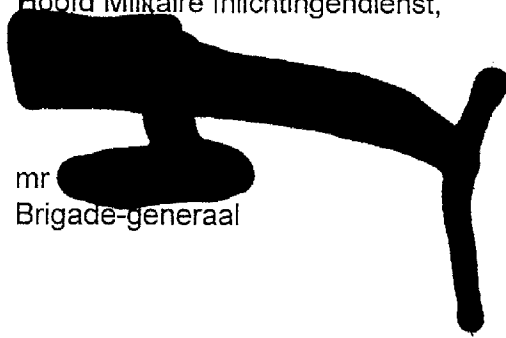
Nummer
DIS97004747

Datum
26 september 1997

Onderwerp:
Inlichtingenbulletin

1. Hierbij doe ik U toekomen Inlichtingen-Bulletin nr.37/97 van de MID.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr
Brigade-generaal

Bijlagen

- 1 -

Opsteller

drs

Doorkiesnummer

070-31886967

INLICHTINGEN-BULLETIN NR.: 37/97
(25 september 1997)

Bosnië-Herzegovina	-Toelichting eventueel T&E programma VRS
Rusland	-Omscholing Russische beroepsmilitairen
Centraal-Azië	-Kernwapenvrije zone
Midden-Amerika - Taiwan	-Vorming "Strategische alliantie"

BOSNIË-HERZEGOVINA

Militair adviseur [REDACTED] geeft toelichting over eventueel T&E programma VRS

In een interview voor een dagblad in Belgrado heeft de militaire adviseur van de Bosnisch-Servische president [REDACTED], het idee toegelicht voor een T&E programma voor de Bosnisch-Servische strijdkrachten (VRS). Hij stelde dat dit programma door de NAVO uitgevoerd zou moeten worden conform het lopende T&E programma voor het leger van de Moslim/Kroatische Federatie (VFBiH). Dit zou immers het vertrouwen van de Bosnisch-Servische bevolking in de internationale gemeenschap herstellen. Op dit moment bestaat volgens [REDACTED] een ongelijke situatie, doordat één partij bewapend en getraind wordt en de andere partij beschuldigd wordt van oorlogsmisdaden. Een voortzetting van die situatie zou het uiteendrijven van de Moslim/Kroatische Federatie enerzijds en de RS anderzijds verergeren en meer spanning opleveren. Niettegenstaande een eventueel NAVO-hulpprogramma, zo verklaarde [REDACTED], zal de huidige samenwerking tussen de VRS en de Joegoslavische strijdkrachten (VJ) voortgezet worden. [REDACTED] ontkende dat de VRS slechtere wapens bezit dan de VFBiH. Veel van het door de VFBiH ontvangen T&E materiaal is volgens hem van slechtere kwaliteit dan de wapens die de VRS bezit. Op het gebied van luchtverdedigingsraketten, radar-systemen en communicatie-apparatuur beschikt de VRS echter over verouderd materieel. [REDACTED] zou dit graag vervangen door modern NAVO-materieel. Het T&E-programma is bedoeld om een eventuele nieuwe agressie van Bosnisch-Servische zijde te ontmoedigen door een meer evenwichtige verdeling van met name defensieve, zware wapens te bewerkstelligen. Tegen die achtergrond is het opmerkelijk dat de VRS, die in het kader van de wapenbeheersingsprogramma's juist grote aantallen wapens zou moeten afstoten, nu pleit voor eigen herbewapening. Toch zijn er argumenten voor een soort hulpverleningsprogramma aan de Bosnische Serviërs:

- [REDACTED]
- De militaire balans in Bosnië-Herzegovina dreigt door te slaan ten nadele van de Bosnische Serviërs tengevolge van het T&E programma van de VFBiH, wapenreducties, verminderde trainingsmogelijkheid van de VRS, de recente zuiveringen in de militaire top van de VRS, financiële problemen van de VRS en het huidige politieke conflict in de RS. Daardoor lijkt in plaats van de beoogde balans een overwicht van de VFBiH te ontstaan.
  - Het biedt (westerse) internationale militaire vertegenwoordigers de kans om de Bosnisch-Servische betrokkenheid bij "Dayton" te versterken.
  - De internationale gemeenschap zou met een dergelijk hulpprogramma een "onderhandelingstroef" in handen krijgen.
  - Met de levering van Westerse systemen kan de VRS afhankelijker gemaakt worden van (door het Westen te controleren) leveringen van munitie en reservedelen.
  - Het biedt de internationale gemeenschap de kans om de gematigde politici (en generaals) onder de Bosnische Serviërs te steunen.
  - Een boodschap wordt overgebracht aan de Moslims om niet op hun beurt naar de wapens te grijpen, aangezien de internationale gemeenschap in dat geval mogelijkerwijs de RS te hulp zal moeten komen.
  - De NAVO kan met een dergelijk programma ook ten aanzien van de Serviërs tonen niet alleen als vergeldings-instituut op te kunnen treden, maar ook als leverancier en trainer actief te kunnen zijn.

Een dergelijk hulpverleningsprogramma moet echter niet teveel op de bewapeningskant gericht worden. De VRS beschikt reeds over vrij veel en modern materieel, hetgeen in ieder geval momenteel nog gelijkwaardig is aan dat van de VFBiH. Op het gebied van C₃I valt echter nog wel veel te verbeteren. Opmerkelijk is echter dat [REDACTED] in dat kader juist de luchtverdediging noemt, aangezien de laatste tijd aanwijzingen zijn verkregen dat de VRS beschikt over geavanceerde MANPADs (SA-18). Op het gebied van training kan eveneens het nodige voor de VRS gedaan worden, waarbij gedacht moet worden aan een soort Partnership for Peace programma, waaraan alleen militairen van "onbevlekt blazoën" zouden mogen deelnemen.

Naast militaire redenen heeft [REDACTED] ook politieke redenen om voor een hulpprogramma voor de VRS te pleiten. Met dit initiatief kan zij gematigde VRS-officieren beïnvloeden om haar zijde te kiezen. Ze laat immers zien dat ze streeft naar een hoge gevechtswaarde van de VRS. Ook ten aanzien van de internationale gemeenschap biedt [REDACTED] op deze manier een gelegenheid de verhoudingen in de VRS te beïnvloeden. Het biedt de mogelijkheid om de jonge dienstplichtige militairen van de VRS een positievere boodschap te laten horen. Bovendien kan een eventueel toekennen van een dergelijk hulpprogramma afhankelijk worden gemaakt van een aantal voorwaarden, zoals een "zuivering van de VRS van oorlogsmisdadigers" en/of opheffing van de speciale politie-eenheden.

RUSLAND

Omscholing Russische beroepsmilitairen

Sinds 1992 zijn in de Russische strijdkrachten ongeveer 270.000 functies voor beroepsofficieren en hulpofficieren verdwenen. In het kader van de geplande reductie van de Russische Strijdkrachten zullen in de periode 1997-2002 naar verwachting nog eens 350.000 functies worden geschrapt. Het daadwerkelijke aantal beroepsmilitairen dat moet vertrekken zal overigens lager liggen omdat er bij de subalterne officieren momenteel een tekort van 64.000 man is. Waarschijnlijk zullen

tussen de 250.000 en 300.000 officieren de komende jaren moeten afvloeien of met pensioen gaan. In 1997 en 1998 zullen enkele tienduizenden beroepsmilitairen de dienst voortijdig moeten verlaten. De kosten daarvan worden voor een groot deel betaald uit een speciale begrotingspost "militaire hervormingen".

Er wordt gepoogd om de ontslagen militairen een civiele opleiding te geven. Daarvoor komt aanzienlijke steun uit het buitenland. In het kader van een Duits-Russisch programma zouden tot nu toe ongeveer 20.000 personen een nieuw beroep hebben geleerd. Voor dit programma is DM 128 miljoen beschikbaar. In het kader van het TACIS programma van de EU (kosten 14,5 miljoen ECU) kregen nog eens 20.000 ex-militairen extra scholing. Er zijn ook kleinere programma's van het Verenigd Koninkrijk (£ 3.300.000), Finland, Zweden en Denemarken. In juni bekrachtigde de Russische regering een eigen plan voor de omscholing van 13.000 ontslagen beroepsmilitairen en burgermedewerkers voor de jaren 1997-1999. Dit programma kost ±62 miljard Roebel (ruim 20 miljoen gulden). Deze middelen komen onder andere van enkele Russische Ministeries (waaronder Defensie), maar ook uit het buitenland in het kader van het TACIS-programma.

De genoemde programma's zijn bescheiden in relatie tot de grote aantallen officieren/hulpofficieren die in de voorbije jaren moesten afvloeien en die nog moeten verdwijnen.

CENTRAAL-AZIË

Kernwapenvrije zone

Vorige week is in de Oezbeekse hoofdstad Tasjkent een tweedaagse internationale conferentie gehouden over de wenselijkheid om Centraal-Azië de status van

[REDACTED]

kernwapenvrije zone te geven. In februari van dit jaar hadden Oezbekistan, Tadzjikistan, Turkmenistan, Kyrgyzstan en Kazachstan al een verklaring getekend waarin de noodzaak werd bepleit om tot instelling van een dergelijk zone te komen. De conferentie vond plaats op initiatief van de Oezbeekse president [REDACTED]. Naast delegaties uit 56 landen, waaronder de 5 naties die kernwapens bezitten, namen ook vertegenwoordigers van internationale organisaties zoals de VN, de OVSE en de NAVO deel aan de conferentie.

[REDACTED] zag het voorstel om in Centraal-Azië tot een kernwapenvrije zone te komen als een "zoveelste uiting van gemeenschappelijk belang van de Centraal-Aziatische staten" inzake het waarborgen van veiligheid en stabiliteit in de regio. Het instellen van een dergelijke zone zou een effectief middel zijn tegen de verspreiding van kernwapens. Rusland steunde, bij monde van een aan genoemde conferentie deelnemende vice-minister van Buitenlandse Zaken, het Oezbeekse initiatief.

Het streven om Centraal-Azië tot kernwapenvrije zone te verklaren kan worden gezien in het licht van de vrees die er bestaat omtrent de mogelijke aanschaf c.q. productie van kernwapens door staten in de onmiddellijke nabijheid. [REDACTED] waarschuwde expliciet voor dit gevaar, zonder overigens landen bij name te noemen. Er mag echter worden aangenomen dat hij hiermee doelde op India, Pakistan

MIDDEN-AMERIKA - TAIWAN

Vorming "Strategische alliantie"

Tijdens de top tussen de Midden-Amerikaanse landen en Taiwan in El Salvador (vide Inlichtingen-bulletin 36/97) blijken de betrokken landen besloten te hebben "een strategische alliantie voor de versterking van de bilaterale betrekkingen" te vormen. Het besluit houdt in dat Taiwan zich aansluit bij het "Systeem voor Midden-Amerikaanse Integratie" (SICA), dat momenteel Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua en Belize omvat. Ook zal een Midden-Amerikaans Ontwikkelings Fonds van 300 miljoen dollar worden gevormd, waarvan Taiwan 240 miljoen voor haar rekening neemt om de Taiwanese betrekkingen met de SICA-landen te versterken."

De Taiwanese minister van buitenlandse zaken [REDACTED] beschouwt SICA als een regionale handels en politieke groep die vergelijkbaar is met de Europese Unie. Zoals eerder gemeld (vide Inlichtingen-bulletin 35/97) heeft de politieke integratie in Midden-Amerika echter nog niet veel te betekenen en is hier op afzienbare termijn ook nog geen zicht op. De genoemde "strategische alliantie" heeft tegen die achtergrond voor wat betreft de regionale integratie in Midden-Amerika waarschijnlijk niet veel te betekenen en moet vooral worden gezien als een poging van Taiwan om uit haar internationale isolement te geraken. De Midden-Amerikaanse steun wordt a.h.w. gekocht met voor de staten in deze regio broodnodige investeringen.